

УДК 338.2
UDC 338.2

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ДЕФІНІЦІЇ ТЕРМІНУ «РЕІНЖІНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ»

Ніжнік А.О., Національний транспортний університет, Київ, Україна

ANALYSIS OF APPROACHES TO DEFINITION OF THE TERM «BUSINESS PROCESS REENGINEERING»

Nizhnik A.O., National Transport University, Kyiv, Ukraine

АНАЛИЗ ПОДХОДОВ К ДЕФИНИЦИИ ТЕРМИНА «РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ»

Нижник А.О., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. Реінжиніринг бізнес-процесів передбачає фундаментальне переосмислення і радикальну зміну ділових процесів для досягнення різких, стрибкоподібних поліпшень у вирішальних та основних показниках діяльності: таких як вартість і темпи. Реінжиніринг дозволяє значно посилити конкурентні переваги і знизити витрати, що в умовах формування конкурентного середовища в міру розвитку ринку і стабілізації макроекономічної динаміки представляється особливо актуальним. Даний метод дозволяє подолати інерційність в управлінні, і змінити існуючі бізнес-процеси, що дозволить успішно адаптуватися до сучасних умов господарювання і усунути системну проблему в галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальнотеоретичну та методологічну основу формування поняття «реінжиніринг бізнес-процесів» становлять дослідження провідних зарубіжних та вітчизняних вчених. Необхідно зазначити, що в роботах вчених трапляється велика різноманітність трактування поняття «реінжиніринг бізнес-процесів» і єдиної точки зору до цього часу не визначено.

Постановка завдання. Метою дослідження є розгляд та узагальнення основних сучасних підходів до визначення терміну «реінжиніринг бізнес-процесів».

Виклад основного матеріалу дослідження. Нові умови ведення бізнесу зажадали зміни поглядів на сутність і зміст основних методів управління, один з яких є прогресивним і дає уявлення про управління підприємством з абсолютної нової точки зору. Глобалізація викликала докорінні зміни у підходах до визначення ролі, місця і питань забезпечення ефективної діяльності підприємств. Даний підхід називається реінжиніринг бізнес-процесів.

Необхідність реінжинірингу обґрунтовується високою динамічністю сучасного ділового світу. Безперервні і досить істотні зміни в технологіях, ринках збуту і потребах клієнтів стали звичайним явищем, і компанії, прагнучи зберегти свою конкурентоспроможність, змушені безперервно перебудовувати корпоративну стратегію і тактику. Щоб підприємство скористалося даним механізмом необхідно проведення певних дій, в процесі яких зменшуються не тільки витрати підприємства, а й з'являється можливість більш ефективно побудувати структуру суб'єкта господарювання і поліпшити його функціонування за допомогою оптимізації управління господарюючим суб'єктом.

Суть реінжинірингу – це радикальна зміна процесів, яка відрізняється від типового розвитку бізнесу, що характеризується лише симптоматичними, поступовими змінами. Тому визначальною характеристикою реінжинірингу, порівняно з іншими методами управління змінами, є те, що це радикальна зміна, а не поступове вдосконалення процесів.

Вперше термін «реінжиніринг бізнес-процесів» (від. англ. business process reengineering, BPR) був введений М. Хаммером, який визначає цей вид діяльності як фундаментальне переосмислення і радикальне перепланування бізнес-процесів компаній, які мають на меті різке поліпшення показників їх діяльності, таких як витрати, якість, сервіс, швидкість [1].

Іншими словами, визначення реінжинірингу бізнес-процесів включає в себе глобальний переворот бізнесу, спрямований на різке поліпшення кількісних показників виробництва; повалення колишніх установок і принципів ведення справ, заміна їх іншими. М. Хаммер говорив про фундаментальне, радикальне переосмислення ділових процесів з метою різкого, значного підвищення економічних показників. Розглянемо зміст базових понять даного визначення:

1. Бізнес процес. На думку М. Хаммера, це набір (сукупність) дій, спрямованих на виробництво певної продукції або надання послуги. Це все дії компанії, що становлять її діяльність і закінчуються виробництвом товару (послуги). У ділових процесах використовуються різні вихідні матеріали і трудові ресурси. При здійсненні бізнес-процесів проводиться оптимізація їх ефективності за допомогою впорядкування горизонтальних зв'язків в управлінні компанією.

2. Переосмислення має бути фундаментальним.

3. Переглядаються принципи, що лежать в фундаменті, основі функціонування фірми. Отже, радикальний редизайн (перепроєктування) – це не просто деякі перетворення, а знесення всього старого, старт по-новому. На виході це призводить до значних результатів.

4. Мета реінжинірингу – не звичайне збільшення показників, а різке, стрибкоподібне.

Теорія і практика реінжинірингу набуває особливо великого значення в умовах антикризового управління – як при розробці та реалізації заходів, спрямованих на запобігання кризи організації, так і в процесі стратегічного планування заходів, спрямованих на подолання кризової ситуації.

У табл. 1 наведено розгорнуті визначення реінжинірингу бізнес-процесів, використовувани авторами США, Швейцарії, Англії, Росії й України.

Таблиця 1 – Визначення поняття «реінжиніринг бізнес-процесів»

Визначення поняття	Джерело
Реінжиніринг – це фундаментальне переосмислення і радикальне перепроєктування бізнес-процесів з метою досягнення істотних поліпшень у таких ключових для сучасного бізнесу показниках результативності, як витрати, якість, рівень обслуговування і оперативність	Hammer M. Reengineering the corporation: A manifesto for business revolution / M. Hammer, J. Champy. – New York: Harper Collins, 1993.
Реінжиніринг бізнес-процесів – це швидке і радикальне перепроєктування визначальної стратегії підприємства бізнес-процесів і систем та підтримуючих ці бізнес-процеси організаційних структур з метою оптимізації робочих потоків і підвищення продуктивності підприємства	Manganelli R.L. The reengineering handbook: A step-by-step guide to business transformation // R.L. Manganelli, M.M. Klein. – New-York: Amacom, 1994.
Реінжиніринг бізнес-процесів – це спосіб досягнення підприємством радикальних змін у функціонуванні (витрати, тривалість циклу, якість і сервіс), що використовує різні інструменти і технології, розглядає процес функціонування підприємства не як набір функцій, а як набір взаємозалежних, орієнтованих на клієнта основних бізнес-процесів	Johansson H., Pendlebury J. Business process reengineering // Breakpoint strategies for market dominant. – John Wiley & sons, Inc. 1993.
Реінжиніринг бізнес-процесів – це критичний аналіз, корінне перепроєктування існуючих бізнес-процесів для досягнення проривів у продуктивності	http://www.brint.com/papers/bpr.htm (Йоген Махолтра. Редизайн бизнес-процессов: обзор, 1996)
Реінжиніринг бізнес-процесів – це метод кардинальної перебудови бізнес-процесів з метою досягнення якісно іншого, більш високого рівня показників виробничо-господарської діяльності підприємства	Мазур И.И. и др. Реструктуризация предприятий и компаний: Справ. пос. – М.: Высшая школа, 2000.
Реінжиніринг бізнес-процесів означає, по суті, рішучу, стрімку і глибоку «проривну» перебудову основ внутрішньо фірмової організації та управління	Шейн Л. Реинжиниринг бизнес-процессов: модное лекарство? // Управление компанией. – 2002. – № 6.
Реінжиніринг бізнес-процесів – це науково-практичний підхід до здійснення кардинальних змін бізнес-процесів підприємства з метою значного підвищення рівня його конкурентоспроможності	Виноградова О.В. Реинжиниринг торговельних підприємств: теорія та методологія [дисертація] – Д.: ДонТЕУ, 2006.

Е. Ойхман і Е. Попов вважають, що реінжиніринг бізнес-процесів – це кардинальне поліпшення основних показників діяльності підприємства шляхом моделювання, аналізу і перепроєктування існуючих бізнес-процесів [2], а М. Робсон і Ф. Уллах зводять це поняття до створення абсолютно нових і більш ефективних бізнес-процесів [3]. Загальним в цих визначеннях є те, що вони засновані на процесах до управління. При цьому автори першого визначення характеризують реінжиніринг тільки як перепроєктування, а другі ототожнюють реінжиніринг бізнес-процесів зі створенням нових бізнес-процесів.

Пеппард і Роуланд в своїй роботі [4] визначають реінжиніринг бізнес-процесів як філософію вдосконалення, основним завданням якої є досягнення фундаментальних поліпшень шляхом перепроєктування процесу таким чином, що максимізується додавання цінності, а інші показники мінімізуються. Цей підхід можна застосувати як на рівні окремого процесу, так і на рівні всієї організації.

Таким чином, базовим поняттям реінжинірингу є бізнес-процес. Останній характеризується Хаммером і Чампі як сукупність наборів операцій, які, взяті разом, створюють результат та мають цінність для споживача.

Як вже було зазначено вище, реінжиніринг не означає повної заміни всієї моделі організації виробництва, а це значить, що він може набувати різних форм. На цій підставі можна запропонувати наступне формулювання даного поняття. Реінжиніринг являє собою перетворення організації на основі переходу на багатопроектну, орієнтовану модель управління, створення нових і

перепроєктування діючих бізнес-процесів, які закінчуються задоволенням потреб зовнішніх (ринкових) або внутрішньо фірмових клієнтів.

Існуючі визначення підкреслюють радикальність і глобальність змін бізнес-процесів господарюючих суб'єктів. Таким чином, можна зробити висновок, що відмінною особливістю реінжинірингового підходу є системна реструктуризація матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, спрямований на спрощення організаційної структури, перерозподіл і мінімізацію використання різних ресурсів, скорочення термінів реалізації потреб клієнтів, підвищення якості.

Тому пропонується таке визначення: реінжиніринг бізнес-процесів – це метод раціонально-спланованих системних змін, викликаних активним суб'єктом (керуючої підсистемою), з запрограмованим результатом, де результат змін розглядається як заданий проектом; і ведучий до інноваційним, радикальним і дискретним перетворенням об'єкта змін – процесів, і їх характеристик.

Також, слід проводити розмежування між такими явищами як реінжиніринг, реорганізація та реструктуризація - так як це окремі, але взаємопов'язані процеси. При цьому реінжиніринг бізнес-процесів є найвужчим поняттям серед інших, виступає їх окремим випадком, відрізняється від них об'єктом, масштабом і методами проведених змін, але має з ними кореляційний залежність, так як при зміні процесів підприємства відбуваються зміни і організації діяльності, і структури підприємства, і його стратегії.

Висновки. Таким чином, серед прихильників можна виділити два підходи до розуміння реінжинірингу бізнесу: «революційний», по М. Хаммеру і Дж. Чампі, коли відбувається повний злам старого механізму роботи підприємства і побудова нового практично «з нуля»; «еволюційний», за Томасом Х. Девенпортом, що є, по суті, комбінацією методів реінжинірингу і методів поступового, еволюційного поліпшення якості існуючих процесів.

У результаті проведення порівняльного аналізу визначення «реінжиніринг бізнес-процесів» було виявлено моменти узгодження та суперечностей щодо їх трактовки.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Hammer M. Reengineering the corporation: A manifesto for business revolution / M. Hammer, J. Champy. – New York: Harper Collins, 1993. – 32 p.
2. Ойхман Є.Г., Попов Е.М. Реінжиніринг бізнесу: реінжиніринг організацій та інформаційні технології. – М.: Фінанси і статистика, 1997. – С. 316.
3. Робсон М., Уллах Ф. Практичний посібник з реінжинірингу бізнес-процесів. – М.: ЮНИТИ, 1997.
4. Peppard Joe, Rowland Philip. The Essence of Business Process Reengineering. Prentice Hall, Hemel Hempstead, England, 1995.

REFERENCES

1. Hammer M. Reengineering the corporation: A manifesto for business revolution / M. Hammer, J. Champy. New York: Harper Collins, 1993. 32 p.
2. Oykhman Ye.G., Popov E.M. Business reengineering: reengineering of organizations and information technologies. M.: Finance and Statistics, 1997. P. 316.
3. Robson M., Ullah F. Practical Guide to Business Process Reengineering. M.: UNITI, 1997.
4. Peppard Joe, Rowland Philip. The Essence of Business Process Reengineering. Prentice Hall, Hemel Hempstead, England, 1995.

РЕФЕРАТ

Ніжнік А.О. Аналіз підходів до дефініції терміну «реінжиніринг бізнес-процесів» / А.О. Ніжнік // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2018. – Вип. 6.

У даній статті пропонується огляд існуючих в західній і вітчизняній науковій літературі підходів до визначення такої економічної категорії, як реінжиніринг бізнес-процесів.

Об'єкт дослідження – процес реінжинірингу бізнес-процесів.

Мета дослідження – розгляд та узагальнення основних сучасних підходів до визначення терміну «реінжиніринг бізнес-процесів».

Методи дослідження – абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, системний підхід.

Концепція реінжинірингу і її застосування дозволяють багаторазово підвищити ефективність діяльності підприємства, ґрунтуючись на методах і прийомах виявлення, опису та перепроєктування діючих в рамках підприємства бізнес-процесів. У зв'язку з цим концепція реінжинірингу бізнес-процесів стає ефективним інструментом, який дозволяє привести підприємство до наміченої мети - максимізації ринкової вартості компанії в довгостроковій перспективі. Таким чином, концепція реінжинірингу набуває абсолютно нове смислове наповнення, перестає бути суто управлінської категорією і перетворюється в струнку економічно-управлінську концепцію, спрямовану на значне підвищення ефективності діяльності підприємства як цілісного організму.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: РЕІНЖІНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ, БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ, РЕДИЗАЙН, РАДИКАЛЬНІ ЗМІНИ, ПЕРЕПРОЄКТУВАННЯ.

ABSTRACT

Nizhnik A.O. Analysis of approaches to definition of the term «business process reengineering». Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2018. Vol. 6.

This article provides an overview of existing western and domestic scientific literature approaches to the definition of such an economic category as reengineering business processes.

Object of the research – the process of reengineering business process.

Purpose of the study – review and summarize the main modern approaches to the definition of the term "business process reengineering".

Methods of research – method of abstracting, analysis and synthesis, induction and deduction, system approach.

The concept of reengineering and its applications allow to multiply the efficiency of the enterprise, based on the methods and techniques for identifying, describing and redesigning the business processes operating within the enterprise. In this regard, the concept of business process reengineering is becoming an effective tool that can lead an enterprise to its intended goal - maximizing the market value of the company in the long run. Thus, the concept of reengineering acquires a completely new semantic content, ceases to be purely managerial category and turns into a slim economic management concept aimed at significantly increasing the efficiency of the enterprise as a holistic organism.

KEYWORDS: BUSINESS PROCESS REENGINEERING, BUSINESS PROCESSES, REDISIGN, RADIAL CHANGES, REVERSE.

РЕФЕРАТ

Нижник А.О. Анализ подходов к дефиниции термина «реинжиниринг бизнес-процессов» / А.О. Нижник // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2018. – Вып. 6.

В данной статье предлагается обзор существующих в западной и отечественной научной литературе подходов к определению такой экономической категории, как реинжиниринг бизнес-процессов.

Объект исследования – процесс реинжиниринга бизнес-процессов.

Цель исследования – рассмотрение и обобщение основных современных подходов к определению термина «реинжиниринг бизнес-процессов».

Методы исследования – абстрагирование, анализ и синтез, индукция и дедукция, системный подход.

Концепция реинжиниринга и его применение позволяют многократно повысить эффективность деятельности предприятия, основываясь на методах и приемах выявления, описания и перепроектирования действующих в рамках предприятия бизнес-процессов. В связи с этим концепция реинжиниринга бизнес-процессов становится эффективным инструментом, который позволяет привести предприятие к намеченной цели - максимизации рыночной стоимости компании в долгосрочной перспективе. Таким образом, концепция реинжиниринга приобретает совершенно новое смысловое наполнение, перестает быть сугубо управленческой категорией и превращается в стройную экономически управленческую концепцию, направленную на значительное повышение эффективности деятельности предприятия как целостного организма.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ, БИЗНЕС-ПРОЦЕССЫ, РЕДИЗАЙН, РАДИКАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ, ПЕРЕПРОЕКТИРОВАНИЕ.

АВТОРИ:

Нижник Артур Олегович, Національний транспортний університет, аспірант кафедри «Економіка», e-mail: nizhnik.artur.olegovich@gmail.com, тел. +380990434399, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

AUTHOR:

Nizhnik Artur O., National Transport University, postgraduate, department of Economics, e-mail: nizhnik.artur.olegovich@gmail.com, tel. +380990434399, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str. 1, of. 314.

АВТОРЫ:

Нижник Артур Олегович, Национальный транспортный университет, аспирант кафедры «Экономика», e-mail: nizhnik.artur.olegovich@gmail.com, тел. +380990434399, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Козак Л.С., кандидат економічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри «Економіка», Київ, Україна.

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Kozak L.S., Ph.D., professor, National Transport University, head, department of Economics, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, President of Ukrainian Academy of Investment in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.